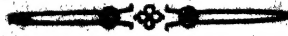

శ్రీ రత్న

అనన్యార్థవ శతకము

కృష్ణాజిల్లా యేలూరు తాలూకా

ఖిల్డిక, నీతారామవర వాస్తవ్యులగు

గన్నవరపు వెంకటరాయకవి

వి ర చి త ము.

96 నం 580
ఆం నం 96 99

వీలూరు, మంజువాణిముద్రాక్షరశాలయందు,

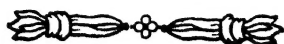
ముద్రింపఁబడి ప్రచురింపఁబడియె.

1924.

00000000

శ్రీ రస్తు.

ఆపద్భంధవ శతకము.

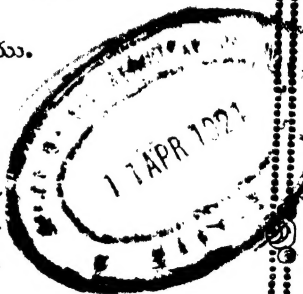

కృష్ణాజ్ఞా యేలూరు తాలూకా

ఖండీక, సీతారామవర వాస్తవ్యులగు

గన్నవరపు వెంకటరాయకవి

విరచితము.

ఏలూరు, మంజువాణీముద్రాక్షరశాలయందు,

ముద్రింపఁబడి ప్రచురింపఁబడియె.

1924.

ప్రీతి క .

అయ్యా,

బుధవరేణ్యులారా!

నేనేవిద్యయందు నారితేరని జనుండనగుటంజేసి నా
తోచినకొలంది భక్తిజ్ఞాననైరాగ్యంబుల కిరవగు నీశతకమును
వ్రాసినాడ. చదువరులకిందు తప్పలు దొరకకపోవు. ఒప్పులనే
గ్రహింపుడు. ఈ శతకము నొనర్చుటకు గల కారణమిక్రింది
పద్యములతో విశదపరచుకొనుచున్నాడను.

సీ. శ్రీరాఘవాన్వయ • సింధునుధాంశుండు

వేంకటపతిరాజు • వీరుండలరు

నామహితుని పుత్తుని • పై నరంగక్షితి

పాలరత్నము గుంటు • పల్లిరాజ్య

ధనుడు శ్రీవీరప్ర • తాపకోర్కొండహం

వీరవేంకట లక్ష్మి • నారసింహ

నారాయణాభిఖ్య • నరవదత్తమా

తాలుకాదారిని • తగధరించి

దాహిత్రుడై క్షితి • దైన్యంబుబోవాడి

పుత్రులతోపాటు • పూన్కిత్రుజల

తే నీ. పాలసము జేయతలితండ్రి • బహుళముదము

గదుర రంగావనీశుండు • గణనకైక్కె

రంగ దరిధంగ సంగతోత్తుంగకీర్తి

సద్బుధాలోక సన్మాన • సప్రసక్తి.

సీ. రంగావసీశుండు ♦ రాజ పోతేపల్లి

పాలనంబొనరించు ♦ బ్రౌఢి మిగుల

పరగనాయోగికి ♦ గరణంబునై యన్ని

జనితి జమాబంది ♦ జరుపుటకును

లటపటిమల్లకు ♦ లాభిచంద్రుండు శ్రీ

అంజనేయుండువి ♦ ద్యా చణుండు

హెడ్కులెక్టరు ముస ♦ దీనాదు పద్మమల్

జవచూచి వేంకట ♦ కవివరేణ్య

గీ. మృదులమధురోక్తలను రచి ♦ యింపు శతక

మొకటి భక్తజనాభికి ♦ మోక్షకాంక్ష

జ్ఞానైరాగ్య భక్తులు ♦ కలుగునట్లు

లని వచించెను సాదరా ♦ యత్నుడగుచు.

చ. అది మొదల రవే శుభయి ♦ నంచిత భక్తిజనింప సత్సభా

మృదుమధురోక్తి లాలిత ♦ సమేతముమంజుల కంబజాలస

మృదభిసంభానినీలము ♦ మానితభక్తజనానుమోదముం

బాదలెడునట్టి సచ్చరిత ♦ మొక్కటి నేలచియింపగూడజే

చ. అని కృతనిశ్చయండనయి ♦ యాది మొప్ప ననంతచిన్మయా

ఘనకరణభరణివరి ♦ కామితభక్త పరాయణఘనా

ఘననిభ నీలదేహవరి ♦ గర్విసురద్విషదాహదోహదా

నిని రెడళావతారసువి ♦ వేడిధనయని మృక్తివేడిదికా

తె, గీ. శతకమును స వధానతెజదువగివిని

అడగితయమి న్నె ననుజూచి ♦ యాదరించి

పిచ్చి మ్రణమూల్యంబు ♦ ప్రయముననిడె

పరిమితుడు రంగరాట్ ♦ ప్రభువరుండు.

శ్రీరస్తు.

అనిష్టు మస్తు.

శ్రీశారదాంబామైనమః.

అ ప ద్మాంధ వ శ త క ము.

శా. శ్రీలక్ష్మీ సుమనోజ్జబంధర జ ను • శ్రీరవ్య సమ్మదిరా
నీలాభ్రప్రతిమాన మంగళతనూ • నిస్తుల్య సౌందర్య స
ల్లిలాకల్పిత పద్మకాండనికరా • లేఖా సురావీంద్రది
క్వాలోఘాద్య చరాచరాఖిల ధరా • పద్మాంధవా శ్రీధవా.

మ. అనఘాయన్నిటవ్యధుకాశవిమమునీ • మూరంధములైంసుజీ
వనమానత్య పరాజ్ముఖంబికను నా • భావంబునీ పాదనీ
వనమాచేతు సమీకరింపదెపుడే • ప్లాన్ననో జన్మపా
వనమాధారమ వీవెగాదలంతునా • పద్మాంధవా శ్రీధవా.

మ. అపుగా యెవ్వకనేమికారణము ని • ట్టాకాంక్షయేగీక పు
ట్టుపుగల్గెన్నిక నెంతకాలమిది యెట్లొలినమా మూలకముం
చపధానమ్ముగఁ జర్చనీయ తుదిదు • స్సానంబునాచిత్తమా
పవమానాంధకయాన లెల్పగఁజె! యా! 3

మ. సతులాపుల్ సుతులాదిగాగునీ • సంసారపాథోధిని
సతతమ్ముంచ దలంచునంఘ సమనీ • సాన్నిధ్యముజేర్చది
వ్యతరంబై యసమానమైదులరు ధ • సృష్టానదృష్టిందయా
పరనాకిమ్ము సవాజోహారులికనా • ప॥ ౪

మ. అవతార ప్రథితావిలోర్వర నిరా + ధారాభయప్రాభవా
నవపుష్ప ప్రకలైకికోరికమిళ + న్నానాఫలానీక సం
భవనాకార సుదృష్టిమా నిరుపమా + భవ్యప్రతాపక్రమా
భవదారాధనమానజాలనిక నాప॥ ౫

మ. సకలాధారుడ ప్రమేయుడ వస + చ్ఛార్త నిర్మూలనై
కకళాపాఠగుడించు నిన్నెటిగియై + కాసంత నీధ్యానమో
యకలంకాత్మయొనర్పజొప్పడదునా + హాబుద్ధిమాంద్యంబునీ
వ కదా దుల్పగలాడ వెల్లపుడు నాప॥ ౬

మ. కవితా శక్తియశాస్త్రభక్తియునస + శ్లాఘ్యాధికోద్యుక్తియున్
సవిశేషంబగు ధారిణావసతి స + త్సాంగత్య సంపత్తియై
యవినీతుల్ సుతులొక్క పోల్కిగనుట + న్నానై మహాభక్తియై
భవుకం బంధ్రులదాప్తినాకిమమ॥ యా॥ ౭

మ. భవరత్నైకరమీద జాలనెటులక + బాల్పేదు నాబుద్ధి త
ద్వినిరంబేమొ యపరిసంస్మరియొనా + విజ్ఞానహీనంబా కా
లవశంబోగనుగొందు నెవ్వధినిక + ల్లల్ గావునీ మోలఁబో
వవయా తావక నామముందలతు నాప॥ ౮

మ. కరుణాసాంద్రుడవంచు చెప్పకెనునీ + కార్యావళుల్ సెప్పెడున్
గిరికేలక ధరియింప శక్తుడడలెక + కీర్తుల్ దిశాంతంబులక
వరలెక ఘోరిజలగ్రహంబు విరుగక + వర్ధిల్లెనాగంబుదా
పరిమా స స్మరఘాత్ముజేయగదె ॥ యాప॥ ౯

మ. అపచారంబులోనర్చినాడననుమా + యయాదయంబాడవే
జవహోమప్రత దానధర్మములనే + సాంతమ్ముగాఁజేసి నా
నువయోజాక్షయటంచు దెల్పుదునొమా + నోజ్ఞత్వమొప్పారనే
తపముల్ కేసితిసంచు దెల్పుదునొవా + దంబేలనక త్రోవగా
బ్రవదంబొప్పుగ వేడుకొందునను నాప॥ ౧౦

శా. కోపాధ్యక్షముచేతనో తెలియకో • ఘోరంబులెన్నెనిమో
లోపంబుల్ బచరించియుందునుగదా • లుస్తంబులందొచ్చి నీ
దావుంజేర్చుముజన్మకర్మముల సం • తాపంబులేకుండ నీ
ప్రాపుంజేరెద పాపముల్దొలఁచు నాప॥ ౧౧

శా. ఆర్తుంజ్ఞానపుడేనినుండలచువాం • చార్థప్రమాదాత్ముడై
కర్తవ్యేననిహంకరించుపటువి • ఖ్యాతీడితోన్నాదుడై
మర్త్యుండివిధినెంచుస్పష్టిరచనా • మార్గంబునకమగ్నుడై
వర్తిల్లవలెగాదెనీవలన నాప॥ ౧౨

మ. బలుకార్యంబులొనర్చువేళల సదా • భావంబునీపాలుగా
వలెనంచుకగురిగూర్చికాలమునునె • వ్యాడిట్లుబోజూచునో
నిలనాధన్యనకీజగంబుకలయే • నిమ్మాడ్కియోజంపనా
వల నీవారెడె యాతఁడిపుగదయాప॥ ౧౩

శా. కోపంబింతయులేకనాపయిక్యపా • కూపార! కాపాదుమా
లోపంబెంతయుజేయలేదననెటక • లోగొన్నునీవాఁడనా
దాపింతేనియుగానరాదులేనుపుక • దాత్పర్యమర్పించితిక
పాపంబుల్మమియించుమార్తి హరయాప॥ ౧౪

మ. కరుణకవారునముల్ ధనాధికములుక • కారితాసమూ
[హంబులుక
నరదంబుల్ స్ఫురదంబరా భరణముల్ • నానావనోద్యా
[నముల్

గిరులుక మిత్రులు బంధుగుల్ వృధలునిక • గీర్తింప లే
పరమాత్మా! యవినిష్ఫలావధులే యాప॥ [కున్నచో] ౧౫

మ. పరవిజ్ఞానులునత్కళాప్రవరులుక • వాణీశులున్నీశులున్
నరులుక కిన్నరులుక గుణగుణులు నె • న్నంలేని బ్ర
[హ్మత్ములం

దర్శిరూపుల్ పరికింపసేవకదని ♦ ధ్వాత్రిన్ మహానాట్యమీ
వరయంజనాపెదుగాడె విస్మయతనాప॥ ౧౬

మ. గరుడారూఢునిగాగజాహరుగా ♦ కందర్పసంహరుగా
సరసీజోద్భవుగాపరాత్పరునిగా ♦ సత్కార్యవర్ధిష్ఠుగా
సురవారిసభుగాగణింతును పరే ♦ శున్నిత్యసామ్రామ్యహృ
త్పరవర్తిన్ గనలేక చంచలతనాప॥ ౧౭

మ. ఉదయాద్యస్తమయాంతమన్నిగులనే ♦ యోజంబ్రవర్తిం
[తునో
సదయాయయ్యవి నీపరంబొసంగనీ ♦ సద్బుద్ధినాకీయ వే
డెద నావన్న శరణ్యసద్విరుదమీ ♦ జేసీకునిక్కింబు దా
ప దయాబ్ధీ తరమే వరంబొసగుమాప॥ ౧౮

మ. శతకంబుకరచియింపఁగాగడగితి ♦ సాగించు నీయుద్యమం
బతిదుర్లంఘ్యమటంచు దోచు హృదిదా ♦ ర్భల్యంబు బో
కార్చిమం
జుతరాచ్చత్రిదశాపగాలహరి వి ♦ స్ఫూర్తి స్ఫూరద్భంగ స
త్వతరంబౌ కవితాప్రసక్తి నిమమాప॥ ౧౯

మ. గవిజేజంబొసంగు సుభాకరుడు తో ♦ సంగబొన్న చల్లంజనం
బు విధిళాదులుస్వస్వకార్య కరణాభ్యుత్సాహతృపంచభూ
త వితానం బతిసుప్రధానతకునబ్దంబుల్ పయఃపూర్తికి
భవదాజ్ఞాపరతంతుగ్రై నడతురాప॥ ౨౦

మ. అవిచార్యంబజమప్రతర్క్యమజరం ♦ బానందసంధామృతం
బవిరాళం బతిసంభవంబఘనూరం ♦ బవ్యాజమాళాసితం
బవలీలోద్యమసంభృతంబతిశయంబచ్చంబనిర్వాచ్యమో
భవదుఃఖాపహనీమహా మహిమమాప॥ ౨౧

మ. సుఖమోకష్టమొకప్పుడంబోమన మాంశుభ్రాచ్చక్తీ కీడ్వమో
యశిలాత్మాభవదీయసత్కరుణ వాంఛాకారంబూని నా
ముఖనిర్మలస్వప్న సంతతుల సమ్మోదింప బల్కింతుగా
ఘోరాప్రదనెట్లు బోచెదవో. ఆ. ప. ౨౨

శా. ఏశాస్త్రంబు బ్రశంసకీసియెఱుగఁజేయెట్లునిన్నెంతునో
యీశా! కానుచు లేనివిధముడ కోటిశుండ నన్నట్లునో
యాశాభూషణముల్ బ్రహ్మస్యముఁకున్నా వాలమావోపవి
ధింశాసమృదిగోవు లీగదెమహాప. ౨౩

మ. విమలాభ్రంబు సుహృద్భాదనారావిస్తాంసిహరిన
త్సమరాజ్యభ్రమరీతరుకవికరశేయో త్ఫల్గుశుభ్రాబ్జశీ
తమయాభాధరానిచాన కగనిఁత్తుండ్రేంద్రనాగాధిశో
పమనత్కిర్తి దిగంతరాళ. పరమాప. ౨౪

శా. వన్యాహరిమలిచ్చయించియటవిన్ వర్తించిన శాంతులై
ధాన్యాహరిముహూహించిగృహకృత్యవాసులై యుండిన
యాన్యరాధనమాని ప్రత్యక్షమునిన్నధికంచి నంజాలున
న్మాన్యాధిక్యత నాతఁడొందునిలనాప. ౨౫

మ. కనిసోషించుమదంబ విషయసుధీగాంభీర్యతల్ దెల్పుమా
జ్జనహావీడని ప్రేమబంధువుల పంజరలోర మండెల్లడ
ననయోద్యోజింప వారియెడ విశ్వాసంబు సంభంపనీ
వనయంబుగ దగురామాయవే మహాప. ౨౬

మ. గురువున్ తల్లియుదండ్రీయున్ హితముజేఁకూర్చిన్ సుబంధుం
[డనన్
సురముఖ్యుండవు చంద్రుఁడీవే హరి నిఁస్తుల్యప్రభారాశియో
పరమాత్మా! కరుణాబుధీయనుచు నిఁమ్మప్రవృత్తిన్ పరా
త్పరునిన్ వేడితి దీనబంధుపరమాప. ౨౭

మ. పరయజ్ఞంబులదేవతావరుల శేషన్ బంచయజ్ఞంబులన్
పరవిన్ మానుషయజ్ఞమల్ నొనరుపన్ సాయమునద్వర్తనం
పు రయమ్మ నికజన్మోర్మనిధనంబున్ నైమివిద్వత్కథా
పరతత్వాదిగుణమ్మలిమ్మ పరమాప॥ 29

శా. అంధుండగ్ని కణంబుద్రోక్కి వనటన్ శాశోశమున్ జెందునే
సంధింబ్రాప్తసులోచనుండు దహనున్ శాల్యన్నపక్వాద్ధియై
బంధించున్ గదనెట్టివారికటులన్ బ్రత్యక్షమానస్వినం
బంధజ్ఞుండవు వీతబంధుండవు నాప॥ 30

శా. శేపున్మాపునురాత్రులున్ బవలు నిర్మితాదికాలంబులన్
రాపింజేనియ లేకనిన్ సతము నాశాధించునస్మాన్మలలే
లోపంబుల్ దిగనాడి ధన్యతమునిన్ లోగొంచుకీర్తింపరే
సాపారణ్యకనద్దవానల మహాప॥ 31

మ. నిగమాంతః ప్రథితానిరామయరతానిరావ్యజభక్తుతా
నగరాట్ సంభృతసుప్రతానయయుతానానావనీపాన్వితా
జగదారాధితసాధువాదవిహితాజన్మాంతసంవక్షకా
భగవంతా! యథుహంత శాంతికలితాప॥ 32

మ. నిగతానందసురప్రకల్పిత సుఖానీకామృతాధారకా
మరణాహుధజప్రమాద మదిరోన్మత్తాతిదుర్లభ్య స
ద్విరదాసప్రకరాలిమానిత విధాధావనండసల్లభ్యస
త్పరమార్గానుచరప్రధాన పరమాప॥ 33

మ. పరదానవ్రతమంత్రతంత్రవిద సర్వాభారబృందారకా
దరదామోదఃఖేదమోదసమశ్రీదావేదమోదప్రతా
కరతాక్షిణ్యగుణాధికా పదహరాశంజోద్భవాదిస్తుతా
పరదారాధి పరప్రబంధసరతాప॥ 34

మ. మునుజన్మంబులనెన్ని నేగడపిరిన్ ముందెన్నిజన్మంబులొ
నొ నయాశేవిషయానురాగఁగెరినై ముంటిన్ యజంబాకటన్
జనిమేత్పిన్ బాడునూత బడునోజన్ సంస్మృతిన్ మగ్నమై
వనటన్ జెందితిహ స్తమూతనిడుమాప॥ 38

మ. ఉనురుల్ పోయెడిదాఁకశితసుపుకా మోద్యోగభోగంబులకా
వినువుంజెందదు సృష్టితత్త్వమును నేవేళం దలంపంగ బో
దు సుమాసుగ్రిడగురుండుగాఢములు విఘ్నకంబులఁజూడకా
పనువుల్ వోలె చరిత్రు లోకమున నాపద్బాంధవా.

మ. ఒకడో పెక్కురొనిర్గుణం బగుణమో యూహించు
చచ్చితమో

సకలమృది మహాప్రమేయ పరమస్వాధిష్ఠితబ్రహ్మమో
శుకప్రహ్లాద పరాశర ప్రముఖసుశ్లోకుల్ నిన్క జెప్ప తా
వక నామస్మరణంబు జేతునిక నాప॥ 39

శా. ఇలపై బాల్యమునందునాడి, పరువంబీడ్వంగ నీలోలుడై
గల కొమార్తమునక కటుంబపరశకాగలంబుబోనాడ నే
వలసం వృద్ధగువేళనికడలచు నబ్బా! దుష్కరంబీవిధిక
ధలితాంశంబు గనంగలెట్టులిస నాప॥ 40

మ. కలుముల్ గోరను కాంతులక బడనునే గ్రాసంబదోషంబుగా
నిలనిప్పింతువో చానసంతసిలెడక నీప్రాపెగాంక్షింతు నా
తెలివిన్ దేటలుహెచ్చనితియెగ్గపాదృప్తిన్ గటాక్షించినా
వలసన్ దోషములున్న సైపదగు నాప॥ 41

శా. నేనీకార్యము నిర్వహించితినినే నేకార్యధుర్యుండ నా
కేనాడున్ పరులేనహయమును నొక్కింతైన జేయంగ లే
దే నేనీధనధాన్య సంపదల సర్థింగూర్చినా సంచనన్
వానిన్ బాలునిగా నెఱుంగుదగు నాప॥ 42

శా. తానెవ్వండొ తనూబల బెదటకో • ధన్యత్వ మేజాడనో
తోనేనేరునొక్కరుండైన తో • డ్రోదేహమగ్నిన్లయం
జానేమయ్యెనొతాసుదీనునుచు బ్రాణాపాయముబాపిగొ
పనమా దానిసెఱుంగ జేయుమిల నాప • ౪౦

శా. ఎంత దాక తివాంఘ్రి పద్మములనె • న్నేపాల్లువాటిల్లినన్
చింతింప బనిబూయిపావనుషుశ్రీ • లందు దుష్ప్రతిమై
పంతంబుల్ పచరించు మూఘుమనిరా • పాయుబుచ్చింపిచునా
నంతైన విధిదాటనేరె తరమా ప॥ ౪౧

మ. అణువుల జీవులు బ్రహ్మమున మొదలుగా • నయ్యయి
పాణుల్ సదా
తన పాణింబు బలెన్ యహింసయె మహా • ధన్యులనక బల్లుశ్రు
త్వగుణాంబుగ నావ్రవర్తనముది • ద్దగ్గోరినానయ్య నీ
వసుమానింపక నన్ను నేలుకొనుమా ప॥ ౪౨

మ. తనవారున్ బెరవారునాకను యథా • ధక్షానతత్వజ్ఞుడై
కనుసర్వంబునునొక్కటేవిధముగాగన్ నిష్ప్రహత్యంబుచే
తనుసత్యంవదయించు బల్కుశ్రతులా • ధారంబుగాబూని పా
వనతన్వ ర్తిలునట్లుచేయు మధవాప॥ ౪౩

మ. నిరుపేదస్వమునన్ గృహించుతరి నె • నేనిన్ పరాధాపహ
ర్యరతిన్ జెండక దాత్రిశుద్ధి నొరుల • న్నారీతిబోధించుచున్
విరతిన్ బూనినసత్ప్రవర్తనము నె • వేదోన్ బుధాప్లువమా
పరమాప్తేయ విధిన్ ననుకనడపుమాప॥ ౪౪

శా. ఆజన్మాంతము బ్రహ్మచర్యము సర • ణ్యావాససంసర్గము
తేజంబొప్పగృహస్థధర్మమును బ • త్నిపుత్రసంయుక్తుడై
యోజన్సల్పుటబ్రహ్మచర్యమునకున్ • నొప్పారుధర్మంబుల
వ్యాజప్రక్రియ బూరసాయపడుమాప॥ ౪౫

శా. సంవర్తాన్ని నిద్రజెందు నజనాన్యాధీనమానచ్చతుల్
చేవక సోమకదానవుండుగొనుచో • జేజేలపెద్దయ్యవా
లేవకక గనలేకనండ ననురు • న్నేపూడ్చుతున్నధర్మ
ప్రావీణ్యాన్మకమత్స్యరూపధర॥ ౪౬

మ. దనుజుల్ నిర్జరులభిమంధము మం • ధానంబుగావాసుకి
భుజుజ్జ్వలెపన్నతన్మృగనతక • గంభీరవార్ధికమునిం
గినశైలేంద్రమనెత్తిస్మక్కిన నురిల్ • గీర్తింపవీయూషమీ
వనయాధామ కూర్మరూప॥ ౪౭

మ. అననికాబాపగజ్జట్టహేమకళిపుం డ • వాన్ధిలోడాగినన్
జవమున్ జూప ఛలమృదోప నిలకన్ • సంతోషమున్

[గూర్మచూ
డవమూర్తిన్ పిశితాశనుంబాదివి తో • డన్ద్రుంపగాలేదెన
త్సవస్తాదివరాహరూప పరమాప॥ ౪౮

మ. చటుల్ గోగ్రహతిభాప్రచండిమనయ • స్తంభంబదంభంబునన్
ఫలుఫల్ ఫట్టనగ బగల్చివెండిం • భద్రోహినిన్ బ్రస్ఫుట
త్పటుసంప్రాగ్భరాహతికటకటక • బంచత్వముందించిన
దృటునికబోచు నృసింహరూపపరమాప॥ ౪౯

మ. త్రిదశేంద్రుల్ దితిక శుగ్రవకప్రమం • దీభూతులై చిక్కి త్వ
త్పదపద్మంబులవ్రాలశాంతమకవై • దాక్షిణ్యసంధాయువై
మదిరఃజిల్లగనబృలింద్రుండపక బ్ర • హ్మాండమున్నించునే
ర్పదినీచేతిదెహ్యోర్వరూప పరమాప॥ ౫౦

మ. అపరూపంపునుపుత్రుడై ధశరథుం • దధాన్ గియైసీతయు
జమీ డేమనీంద్రులక పరసతీ • శాపాగ్నిపౌలస్త్యదుక
కృపకర్ణంబయివానగల్ వరముచేగీర్తించిరేవారు నీ
వ పరిబ్రహ్మపు కామతాటికమహాప॥ ౫౧

మ. పరశుగేలధపించిరాజవితతి • బల్మారుఖండించి త
చ్చిరనిర్మకమర క్తధారుల పితృ • శ్రేయాప్తికై తర్కాఢ్
వరుసగతేసి తదుత్తమాంగతతి సో • పానాశి నాకాధ్వమై
బరగింపగ భృగురామరూపధరావ. ౫౨

మ. తనరగోహిణి గభాశు పైవరము • క్రా ఫల్యతగలేవతి
ఘనసాధ్వీవరియించి కృష్ణసనుజా • గాబేర్మిలాలించి
డనదుర్మాగగ చరప్రలంబముఖరా • డంబంబుబోకాదినా
వనయంబుగ బలరామరూపవరమా. ౫౩

మ. జగమందంతట జీవహింసయన వీ • సంబై న శంకింపక
నిగమోక్తకతుజాలముల్ నడచుచోనీవంతయుగావ క్తజై
తగదీహింసయటంచు దెల్చి జగమం • తండ్రిప్పి బోధించితి
వ గురూత్తంసమబుద్ధరావ. ౫౪

శ్రతికన్యాన్నములమ్మిసత్కులవిధుల్ • శూన్యంబుగాతధ్యమున్
మతిసంధింపక దేవభూసురవరా • మ్నాయమ్ములన్ దోచిదుః
ఖతమందై కమదుర్నిరీక్షమగు లో • కంబుధరింపగ న్నిలా
వతిచైపుట్టెను కల్పిరూపధరయా॥ ౫౫

మ. పనుధాభారవివారస్థాముగదు • రైవదగ్యలోకంబు లిం
పెసంగింపగ సమయించిగోపతిగో • పీవర్గగోసంతతో
ల్లననంబుల్ సమకూర్చి యుద్ధవవరా • హ్లాదంబు గావించితి
వ సుహృద్భాంధవ కృష్ణరూపధరావ॥ ౫౬

మ. అపరిచ్ఛిన్నమనంతమవ్యయమునై • యాద్యంతరాహిత్యమై
యవమింపగ బహుదుష్కరంబగుచుది • వ్యోరుప్రభామూలమై
సుఫలావాప్తినుపర్వభూజమయిని • స్తుల్య ప్రభోద్దామస
త్వపథాభ్యంఛితధామమై యలరుదావ॥ ౫౭

మ. కలదానిగలయొట్లుజూతమనగా • గాన్పించదామూర్తమెం
డులతోలేనిదియున్న యట్టులుగనే • దోపించునీకై వశుల్
దెలియక వేరుగదామహామహులునీ • దేగా దయామాయనీ
వలనకదానినెరుంగబోలుగద అప॥ ౫౮

మ. జ్వరితార్తుండెటుబాధనోవునిక సేవోచ్ఛావృత్తి నెన్నండుగా
లరుగంద్రిమ్మరువాడనంచు మడిఁడిల్లంబోవునా చొప్పునక
నిరతంబుక భవదుగ్మలకబడలితిగ • నీపాపునందెప్పుడుగా
పరకకవర్తిల నాజ్ఞనీగదె మహా ప॥ ౫౯

మ. కనురెప్పకనిశునంతలోనహహయఁక్కంజోద్భవ సృష్టియం
దుననంతబగు జీవులుదృవిలి యెందుకొమ్మగు వర్ణింపగా
ననయంబేరికి సెక్కెమా యభవ నా • కత్యదుభృతంబిద్ది పా
వనమ్మా నీ దెలుపంగబూను మదియా ప॥ ౬౦

శా. కప్పండాల్ దొరమాయలోబడిబలా • కై దండ కాన్పించకన్
ముప్పంజెందితి నీపణత్రయ విధిగ • మోసంబువాటిలైనో
చెప్పంజూడ వినంగరాని పరిమ • శ్రేయాన్వితావేగ నీ
వప్పందీరిచి తెప్పదేల్పుమిక నాప॥ ౬౧

శా. పాలున్నీరును గురైతొంగి జలముగా • వర్జించిక్షీరంబుదా
నలగోలంగల హంసవోలెనినుమా యాకృష్టసంబంధులన్
దిలకింపం దలపెట్టుమానవుడు చా • నుత్తీర్ణ జన్మంబు కే
వలుడాతండిల సంస్మృతరుణుడా ప॥ ౬౨

మ. కొరిగానట్టి ప్రవృత్తులకమరగియొక్కలగు యోజించకన్
కరుణాభండగునిక స్మరింపకవ్యధల్ • గాంక్షింపకేవచ్చువో
నిరతంబుక మదిగుందుచుండువరుల • న్నీ వెన్నడుంజూడనో
పరుడామూఢులు నిన్దనంగలరె యాప॥ ౬౩

మ. గురుమంత్రంబను కీలకమ్ములను యుక్తుజేర్చి సంవీరిమై
 బరగఁ జావునుపుట్టుకల్ విపులభా • మంబందు సంవీధమై
 వరదై రాగ్యము దాఱిజూపగను ది • వ్యజ్ఞాన సంధానడై
 వరియన్ నీ వదపద్మనేవగన నాప॥ ౬౪

మ. కలుగుంగదె సమస్తస్పష్టియను ది • కల్కలానవద్యంబుగా
 కలుగుంగదె చరాచరంబు జగతీ • కల్యాణసంధాయయై
 జ్వలియించు గదయీనమస్తమునునిచ్చామాత్రమైదేవనీ
 వరియన్ నీ న్నుభవాభిదేల్చుమిక నాప॥ ౬౫

మ. శమ జిజ్ఞాస ముదమ్ము నజ్ఞనప్రసం • సల్ జూడ నీనాంబుగు
 క్రమమొప్పు ఫణిహరులై తనరిరోగమ్య ప్రభూ సీను సా!
 ధమ నందు యవిలీలవారిగడువ • ధన్యున్నినుంజేర దా
 పముతో మ్రొక్కితివేగు మాన్చికోనుమా ప॥ ౬౬

మ. అకటాపెక్క భవంబులంబడసియా • యాసంబువృద్ధశ్వము
 వికలత్వమ్మును జెందినాడెక నీ • వేదిక్కుగా పారిమా
 ధిక సంపత్తికి హేతుభూతమగు స • ధిన్ జ్ఞానముంగూర్చి గా
 వకయున్న ననుజోచువారలెవరాప. ౬౭

మ. వలదీసొఖ్యమదుఃఖమ • జననమేనంకిత్రుతుల్ తుత్పిపా
 సలును గ వికనింద్రియంబులుమన • స్సామిధ్యబుధ్యాత్మకం
 బిలబ్రహ్మంబయితాదలిరైగనుమీ • విన్నింటికాధారమై
 పలుకలేని జనాద్దవాహ్వయమహాప. ౬౮

మ. శరణార్థి ధరణీతాంగనుతనీ • సామధ్యమేమందు ధీ
 శరణుల్ యోగులకై నదుల్లభమెదు • స్సాధ్యంబె కాదేరి
 వరిమా సత్తపముల్ బొనర్పగతమి • భృంగిబ్రవర్తించునో
 పరిమామ్నాయవిదా సదాత్మకమహాప. ౬౯

మ. చదలున్ భారుణీనీరమగ్ని భవదాఃజ్ఞాన్ మిరి ర్తివంప వె
య్యద యెట్లుండిన నీవె మూలము మహాఃప్రారంభమే

[నీది నీ

పదమెవ్వండు గనంగనోపు యచలః బ్రహ్మస్వరూపుండై కై
పదునాల్గుంభవనంబులందెదుగదాప. 20

మ. నిను సర్వాత్ముడవందునో ఘృచ్చిపాఃనీరాకరాత్ముండ పం
దునొ గర్వాంధజనాటవీ చటుల దఃస్థుండినటం చెంతునో
మునిహృద్యావసవిభాస విస్ఫురితసంపూజ్యుండవంచెంతువా
వసనూయూరికి మేఘసుట్లగుమయాప. 21

మ. నిరతమ్మున్ భవదప్రేషపద్మములు సంగతేవింపగాగోరు స
ద్వరనిస్థుల్ సవకానులున్ గురుగుణోఽధ్యుక్తప్రభాకాగులం
దరు నీలోకమునన్ నసించురది సంతైక్వికుంకమై జెన్న గుణ
ః మంబై యలగారుదంతకుమనాప. 22

మ. నినుధ్యానింపకయున్న దేమరణమానినై న్నధన్యుండునొ
గనుకన్ నిశ్చలయోగమాలనొగి వీకన్నిచ్చి గతీంపవే
తనివింజెందని మోహజాలముల సద్దంతదగం చూల్చినీ
ననుకూలంబుగ దిద్దవేడెదను నాప. 23

మ. ధరవట్టాస్త్రసుజంబుకంబులటవినోదర్పించిమోయంగనా
తరివేంద్రాంతన్యగేంద్రమందుజని నోత్కంఠాప్రిగర్జింపగా
సరిగెన్ ఫేరవముల్ నికుంజములకున్ నానావిదాధ్వంబులన్
పరువెత్తెన్ దలపూనదాహరి మహాప. 24

మ. కులమున్ బోవగ నొక్కనిన్ నిమవగాః గూడున్ సదా
[గ్రామమే
వలనన్ గావగతత్కులమ్ము విడునొప్పట్లన్ స్వదేశమ్మునో

మ లవంబుంబలెదాదలంచితసక్రామంబొప్పుగావీడునోకే

వల మానాత్మనెరుంగవీడు సహమా ష. 2౫

మ. అచంబుల్ ధరినంతకంటె చరమల్ సంతందగ్గ బుద్ధిజీ
వచయంబుల్ నరులంతకంటె నధికల్ • నర్థియ్యతా బో

[హ్మణుల్

రుచిజెంపొందుదురందు పండితులుసంస్కృత్యుల్ మహ

[కల్లున్

బచరించందగు బ్రహ్మవాదులినాప. 2౬

కా. రంగత్తుంగంరంగ సంగతపమో • రాశిక్ కృల్దాటిరె
భంగిగదాని గభీరముగ గనిరితత్ప్రఖ్యామందాద్రిజే
భంగమ్ముగ గనలేక యజ్ఞులు వ్యధల్ • వ్యధకంబుగా

[గాంతురా

భంగమ్ముల్ గని సంతసించు బుధులూప. 27

మ. నరుడెన్నో భవముల్ గనక సుకృతియై • నక జెంచు

[సత్సంగతిక

వరుసక సాధనసంపదక మననముం • భావించి తథ్యా

[నమంక

గురితోనాత్మ పిచారముంగిమహాకూసారసంసాముగ
బరిహాసంబాసించు చిద్భవతనూప. 2౮

మ. అరయకర్మకులెల్లకర్మవిడరాదంచు మరిస్కర్మయో
గరహస్యాత్మకులెల్ల బ్రహ్మపరతత్కర్మాభిజేయంగనాం
ఖ్యురతుల్ శ్రీదమునన్యసించుటయనకగాలేదు భేదంబునా
పరమా యందరికొక్క కర్మమెటలాప. 2౯

మ. అరుదొజవున కాత్మసౌఖ్యపదమైక్యంబేర్పడక జేతురుక
స్థిరమాకర్మవిధాన మంతవరకు సిద్ధంబు ముమ్మాటికి

పగగన్నిర్మల కర్మయోగవరమా • భ్యాసాత్ములు
[సాంఖ్యులు]

వరుసంజెందు పథమృదొక్కటియేయాప. ౮౦

మ. తొలుతన్నీవు తమోగుణంబున సుసాధుల్ సర్వముల్
[జేసిని

స్తులవిక్షేపణశక్తి జీవకళనం • దుః వేలవేసిందియా
వలసీలోకములెల్ల జూపితివిగా • బ్రహ్మాండభాండాకృతి
బలెవిశ్వంభర నిన్నెరుంగ నెవడోప. ౮౧

మ. అలనీజీవచయంబు తత్తదుచితం • జారీతి నాకర్మల
లలిజేయవిహితంపు మాపములదాల్పుశక్తిక్లిచ్చిచికి
వలసాక్షిత్వమునంది పొందవెటనీ • భవ్యప్రభావంబునీ
బలమున్నీవయెరుంగు దాన్తిహరయాప. ౮౨

మ. గురువేలహ్మాయు విష్ణువు హరుమన • గూఢార్థమందా
[ధృమ

గురువేసత్యము నిత్యమున్నిగమవాఙ్గోప్యంబువేద్యంబునా
గురువేదేశము కాలమంతయు గలం • కుఁ గొంకునింజేల
[యో

పరమాత్మా యతడివకావె గననాప॥ ౮౩

శా. నీపాదంబుల మ్రొక్కజూని కరిముల్ • నిన్జూచు నేత్రం
[బులు

నీపై న్యాసమునిల్పు నీమృనమునుఁ • న్నిమాటపై కర్మముల్
నీపట్లజరియించు పాదయుగముల్ • న్నిన్నెంచువాగవ్యత్తిని
స్వావంపాబ్రతుకు సతంబాసంగుమాప॥ ౮౪

శా. ఓనాగేంద్రశయాన ఓకగధరా • యోసవ్య రుక్మాబరా
ఓనీరేజదళాక్ష యోనిరుపమా • యోనిగుణా యోహరీ

నానాస్థావర జంగమాత్మకనరా • జ్ఞానాబ్జ జంఘానిలా
ప్రాణేశాసుమనః స్రవోధపాయాప॥ ౮౫

మ. ఇతరంబుల్ మదిదోచనీయక శుభానేక ప్రసక్తుల్ నుమం
త్రతపశ్చర్యబుజోన్నతిగలిగియం తాళాంతమాకారమై
సతహారంభమున్ ద్యజాపగమం • స్సంబంధమాసత్తపో
వ్రతమౌభ క్షిజరింప సాయపడు చూప॥ ౮౬

మ. అస్మతంబాడసి దైవభక్తిపరుడై • యానంద సంయుక్తుడై
మనుకాలంబొకరిల్లి సత్కథలనే • చుంబొప్పదాఁ బల్కుచున్
మనసంబున్ స్మరణంబు బూనినయెడన్ • మాన్యండగున్
[దానన్

బసవన్ జూడవెయ్యి తోవలిపుడా ప॥ ౮౭

మ. నిమనస్మక్తి ఫలప్రదాయకునిగా • సీతేశగర్భాండబాం
డనికేతన్మనగా సీతేశహరివం • ద్య ప్రాభవోపేతుగా
గనునేర్చున్ దయచేయుమోయనఘు నీకిల్యాణమూర్తిన్
[స్మరిం

పని జన్మంబును కాలమున్ వృథలెయ్యా ప॥ ౮౮

మ. భళికేనీకృపలేకి సంస్మృతిమహా • వారాశిదిగావ్యైష్టమై
దశమైపర్వివశంబు గాకి దనునం • తన్ గాగ్గగాఁజేయనే
తేలివించొందునె పంచవింశతికుడు భక్త బ్రహ్మజ్ఞానతో
బలితంపున్ కలమూనడేని సతమా ప॥ ౮౯

మ. కరముల్ సీప్రతిమాధిపూజనముచే • కాయంబునాస్థాంగము
ర్వరదేవావళిన్ బ్రణామమిడుటన్ • వధిఁగల్గపాదంబులున్
నిరతంబున్ గృపనేయుమెప్పుడును నాప॥ ౯౦

మ. ధరదేహేంద్రియ సన్మనః పవనది • త్తంబుగన నేనుగా
నరయన్ సత్యముజ్ఞానమున్ ప్రయముబ్రహ్మంబేనులయ్యెధామే

పరగన్నేననిబల్కుజూచెడియహంబ్రహ్మహూస్మివాక్యంబుదా
బరగుణ జూడగ నాయజుశ్రుతిని యాప. ౯౦

మ. విమల త్వం పదవాచ్య జీవుడవు నీవీ తత్పరబ్రహ్మమే
సమరంగా నసి వాక్యమైతివటునీ యచ్చాచ్చభావంబుదే
వ మరుకొనివరా ప్రమేయ పరమప్రాశస్త్యమా నీవె త
త్వమనీ వాక్యము సామవేదవిధ మాప. ౯౧

మ. ఎవరానందమయుండటంచుమదినిన్నెంచంగఁగాకింతురో
యెవరీసర్వ చరాచరాత్మక జగంబీవంచు లో నెంతురో
యెవరే కర్మచయంబు బ్రహ్మమనియెంతే నిష్ప్రణామింతురో
భనదాంతర్యులటన్న వారెగద యాప. ౯౨

మ. ఛత్రాందోళికచామరాదులసెబాసంచుకదగంచాల్పులో
కత్రాణార్థులు భూపతుల్ జనిరి యాకాశాదులే మిధ్యలీ
చిత్త్రంబెవ్వడెరుగు సద్బుధగణ • శ్రీమూలకందంబు స
త్పత్రంబుంగద నీవిలాసము మహాప. ౯౩

శా. భక్తాగ్రేసరులెందరిం దయను బ్రోవంజూచియున్నావో స
ద్భక్తీకూర్చి యనుగ్రహింపుము నుధా • ధారాసువా

ద్ధాటి సం

నక్తుంగొబాసగించవేగ పమమేసందేహమున్ లేక స

ద్భక్తీక నిన్నునుతింతు పద్యముల నాప. ౯౪

మ. తన దారాసుతులన్ భరింపఁగనుచుక • దాస్యంబుపై
గోర్కీ భూ

ధనమన్నక కడునీప్పితంబు పశుసంతానంబుపైగాంక్ష జీ
వనమన్నక కుణభంగుర మృహహ యావాక్యాబ్ధిదా

టించు పా

వనమూరీ సకలా ర్థి సంహరణ యాప. ౯౫

మ. ఇలదారిద్ర్యనకెట్టి దారువులిక్షఁగిం పొందజేర్చించునే
కల ధన్యస్మదు భోజనఁబయిన ప్రకృంజేరి జేర్చింపదా
వలనంజూచిన కష్టమందె సుఖమివాన్వర్త నివహించినఁ
జలుసౌఖ్యంబులు కష్టమందిమును నాప. ౯౭

మ. అతితర్కంబున బుద్ధిచంచలమగుఁ • యధ్వర్యముల్
[భిన్నముల్
గతియాధీరులమాగఁమెన్నటికి నిఁకృంజై నతదృష్టినిఁ
జతురుండై తనకాలముం గడపుచో • సాయుజ్యుని
[నేర్చువో

పతితుండై న భవత్క్రమంగనడె యావ. ౯౮

మ. ఒకమూరేనినినుఁ స్మరింపనిజనుం • దూహింపనాశేభవ
త్ప్రకటానర్గళ నిర్గళ ద్విమలశుం • భద్రవ్య దివ్యప్రభా
పికచస్సార సురాపగా ఘమఘనగా • విహృతభంగాకృతీ
భవుకంజౌ తవ పాదకంజముల నాప॥ ౯౯

మ. తపముల్ జేయుదమన్న దీరిదు నదా • భ్యానంబునుంగోరజే
జవమన్నంబని బూనదీమనము న • తాంగత్యముంజేయదే
నవమెన్నద్దగునంచు జేకొనును నీ • నేస్తంబుమప్పించిగా
వ పరాకేలర పాపభీకర మహాప॥ ౧౦౦

మ. ధరిపుత్రులో జనియింప ముక్తిదొరకఁ • ధనత్విహానందురీ
నరులందెవ్వని కెప్పుడే సుతులగ • న్నఁ ముక్తిచేకూరనే
యరుదానియ్యది జ్ఞానపుత్రుడొదవఁ • న్నాయ్యంబుగా
[నబ్బునా

పరమజ్ఞాన సుధాభిజేర్చునను నాప॥ ౧౦౧

మ. ధరభస్మాసురు డీశుగోరితపము • ద్యచ్ఛక్తిలో జేయగా
పరమితేదహరుండు హస్తమిడనె • వ్వందెన భస్మంబుగా

వరసిద్ధింగన నీశుమ స్తకముపై • వాహనాగేల్వట్ట న
త్వేమామస్తుని బూదిసేనితిమహా ప॥ ౧౦౨

మ. ఒకవార్త నీవినమోదిమానపుడె శ్రీరొక్కంటభేదముకొం
డొకనల్లాపము విన్న శాంతమును నింకొక్కంటనా బాధకం
బొకవేళందగునత్ప్రమాదమటదా • నెందున్ మతిభంశమీ
వకదా వీనిహరింపజేయుదు మహా ప॥ ౧౦౩

మ. కననింపై యసమానమై యమృతమై • కల్యాణసంధాయమై
వినుతింపందగి చిన్తనంబులు సుఖా • విర్భావ విఖ్యాతమై
జనునీధ్యాసము సమృదులులకనై • జం బద్ధికాదేదినా
పంజేయుగలకర్త లెన్వరిక నాప॥ ౧౦౪

శా. భక్తాగ్రేసరు లెందరింకయును బ్రోవంజూచియున్నావొస
ద్యోక్తాగూర్చి యనుగ్రహింపుము సదా • వాగ్ధాటిలో
[నన్ను నొ
సక్తుంగా బొసగింపనేగ పను మీ • సందేహముకలేక స
దృక్తిన్నిన్ను సుతింతు పద్యమల నాప॥ ౧౦౫

మ. పరగళదుందుభి వత్సరంబున సనున్ • పద్మాభిలోవేడగా
కరమూహస్థానింపజేసి తుదకాగా • జూచియాయేటనే
బరగుక తార్తిక శుద్ధపూర్తి మనునా • పద్యంబులక గొంటివో
పరమాత్మా నినుగొల్చెదక సతము నాప॥ ౧౦౬

శా. అపద్బాంధవ నీదుకీర్తి సఫలం • పొనట్లు నన్నాదుకో
లోపాలోపము లెంచకీకృతిదయా • భుంజై న నీకిచ్చితికా
కాపాడంగలవాడ వీవెకదనే • గామింప నోర్కులక
పాపాభీల దవానలాయ విరళాప॥ ౧౦౭

లక్షణగ్రంథములు

—:0:—

1. అహలబల పండితీయమును కవిశిరోభూషణము.

సంస్కృతవ్యాఖ్యకు సమగ్రముగు తెలుగు 2—

2. నర్వలక్షణసాక్షిసంగ్రహము కూచిమంచి తిమ్మకవి 0—

3. అంధ్రచంద్రాలోకము. అడిదముసూరకవి తెని
గింపును జయదేవకవి విరచిత సంస్కృత చంద్రా
లోకమునకు సరిచేసి ప్రచురింపబడినది. 0—6.

4. కాగడా. శబ్దరత్నము కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి. 0—2—

5. అంధ్రసాహిత్యదర్పణము
ఉపన్యాసోపయుక్తవిషయిక దర్పణము. 1—4—0

నందిరాజు చలపతిరావు.

6. బాలసాహిత్యము. ఛందోలక్షణము. 0—4—0
నందిరాజు చలపతిరావు.

పయివిలాసము:—ప్రొప్రయిటరు, మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల
ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

